

AAN DE SLAG MET DE LEERLIJN ALFABETISERING ISK

school|info

LOWAN studiedag 2019

petra.popma@itta.uva.nl

ONDERWERPEN

- Kennismaking met de leerlijn
- Effectieve werkvormen en materialen voor alfabetisering
- Een les voor mijn alfaklas ontwerpen

WIKIWIJS

ONDERDELEN LEERLIJN, STREEFDOELEN EN BESCHRIJVING LESMATERIALEN

mijn lesmateriaal

Leerlijn alfabetisering ISK

Alfa A

- ▼ Startdoelen
- ▼ Startwoordenschat
- ▼ Luisteren
- ▼ Spreken en gesprekken voeren
- ▼ Technisch lezen
- ▼ Functioneel lezen
- ▼ Technisch schrijven
- ▼ Functioneel schrijven

Alfa B

- ▼ Startdoelen
- ▼ Basiswoordenschat
- ▼ Luisteren
- ▼ Spreken en gesprekken voeren
- ▼ Technisch lezen
- ▼ Functioneel lezen
- ▼ Technisch schrijven
- ▼ Functioneel schrijven

Alfa C

- ▼ Startdoelen
- ▼ Basiswoordenschat
- ▼ Luisteren
- ▼ Spreken en gesprekken voeren
- ▼ Technisch lezen
- ▼ Functioneel lezen
- ▼ Technisch schrijven
- ▼ Functioneel schrijven

Zoek lesmateriaal >

Samen met ISK-scholen
verkennen we waar de kansen
liggen in het
nieuwkomersonderwijs.

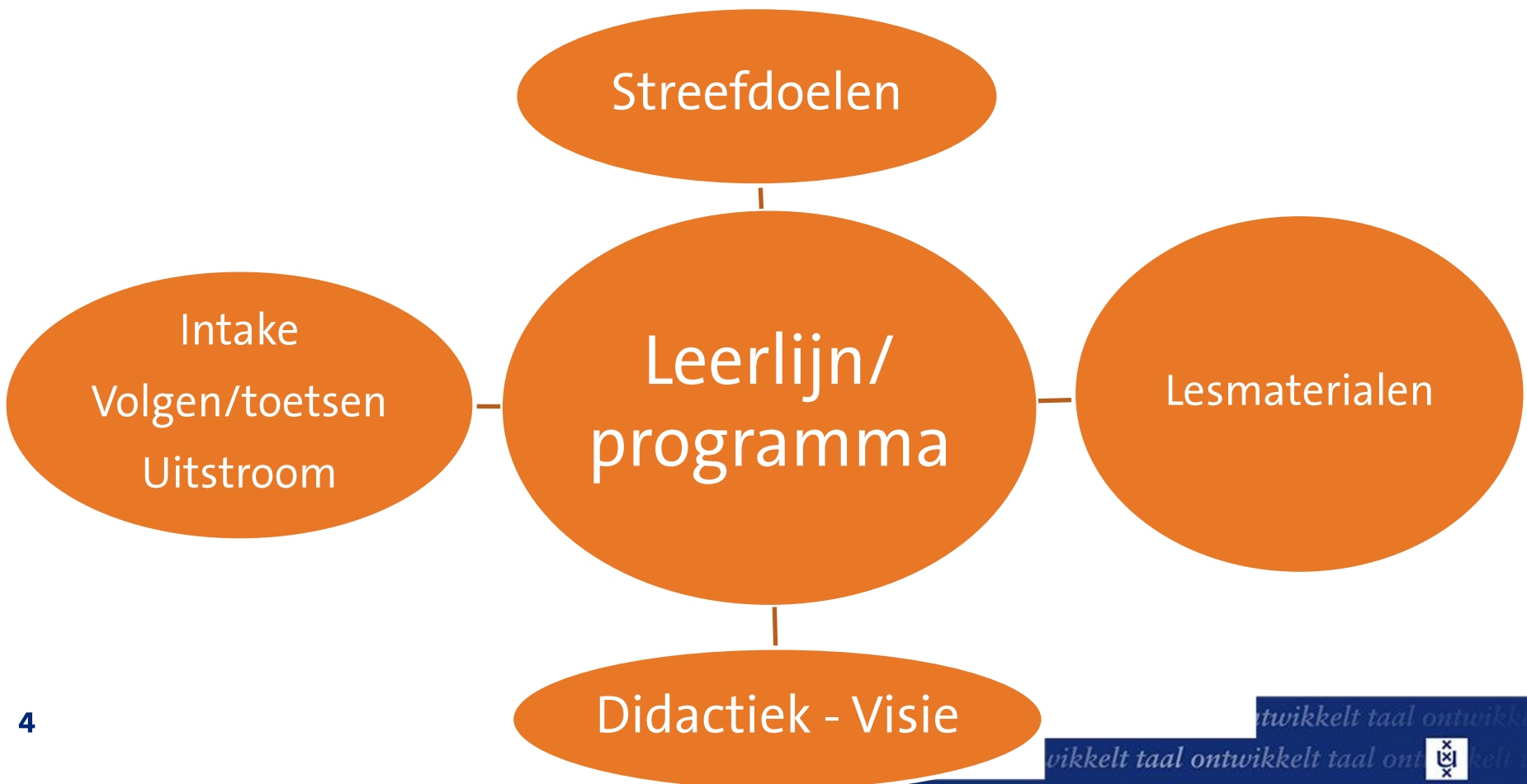
Tip:

Met 'verfijn resultaten'
zoek je binnen het gevonden
leermateriaal verder naar gratis
materiaal.

Bekijk alle streefdoelen >

- ▼ Digitale vaardigheden

EEN LEERLIJN ONTWERPEN

ONDERDELEN VAN DE LEERLIJN

Alfa A

Startdoelen Alfabetisering

Startwoordenschat

Luisteren

Spoken en gesprekken voeren

Technisch lezen

Functioneel lezen

Technisch schrijven

Functioneel schrijven

Alfa B

Startdoelen Alfabetisering

Basiswoordenschat

Luisteren

Spoken en gesprekken voeren

Technisch lezen

Functioneel lezen

Technisch schrijven

Functioneel schrijven

Alfa C

Startdoelen Alfabetisering

Basiswoordenschat

Luisteren

Spoken en gesprekken voeren

Technisch lezen

Functioneel lezen

Technisch schrijven

Functioneel schrijven

VIER PIJLERS VAN DE LEERLIJN

1. Startdoelen en basiswoordenschat
2. Luisteren, spreken en gesprekken voeren
3. Technisch én functioneel lezen
4. Technisch én functioneel schrijven

STARTDOELEN

- Woordenschat:
 - 100 woorden
- Verstaan:
 - woorden, zinnen, klanken, kan woorden isoleren in een zin, etc.
- Uitspraak:
 - klanken nazeggen, korte zinnen nazeggen, woordaccent plaatsen, etc.
- Notie van taal:
 - waar begin je met schrijven, een woord kun je opschrijven, met woorden kun je een zin maken etc.
- Schrijftechniek:
 - blokletters, pen vasthouden, etc.
- Digitale vaardigheden:
 - computer aanzetten, eenvoudig programma gebruiken, etc.

 ISK Leertlijn
Alfabetisering

1. Ik ga naar school

een
twee
drie
vier
vijf
zes
zeven
acht

2. Ik praat met jou

3. Ik koop iets in de kantine op school

4. Ik en mijn persoonlijke gegevens

meisje
naam (mijn naam is...)
lees
schrijf
stad
straat
telefoonnummer

5. Ik en mijn familie

6. Thuis is waar ik woon

7. Ik doe boodschappen

geld
kopen
pinpas
supermarkt

8. Ik en mijn agenda

maandag
dinsdag
woensdag
donderdag
vrijdag
zaterdag
zondag

9. Ik heb vrije tijd / ik ga sporten

houden (ik hou van)
leuk
sporten
wandelen

10. Mijn lichaam, kleuren en verzorging

11. Ik op reis en in het verkeer

links
rechts

12. Ik ga naar de dokter

pijn
ziek

Kan eenvoudige informatie meedelen. Kan verbaal op een uitnodiging reageren. De informatie is vooral beperkt tot personalia en informatie rond de school.

9

NOG EEN VOORBEELD VAN STREEFDOELEN

Streefdoelen Functioneel Schrijven Alfabetisering NT2 ISK

Functioneel Schrijven Alfa B

Kan een kaart of bericht met eenvoudige boodschap schrijven. Kan een lesrooster overnemen in een agenda. Kan eenvoudige woorden over zichzelf of iemand anders schrijven.

Onderdeel	Vaardigheden	Tekstkenmerken
1. Correspondentie	– Kan een appje, mailtje en kaartje sturen om iemand te feliciteren. – Kan een kaart adresseren. – Kan een kort berichtje via mail, app, sms etc. sturen aan een kennis bij diverse gebeurtenissen, zoals bij feest of ziekte.	– De leerling gebruikt veel losse woorden. – De leerling kan woorden en korte zinnen overschrijven van een voorbeeld. – Teksten zijn zeer kort en gaan over bekende onderwerpen. – Teksten bevatten concrete en bekende woorden.
2. Aantekeningen, berichten, formulieren	– Kan het huiswerk van het bord overschrijven. – Kan belangrijke data, zoals vrije dagen van school, overschrijven in een agenda. – Kan datum, plaats en tijdstip van lessen of een afspraak noteren in een agenda. – Kan zich opgeven voor een sportdag door middel van een invulstrookje. – Kan een boodschappenlijstje maken. – Kan een korte mededeling schrijven aan een huisgenoot, zoals <i>Ik ben om 5 uur thuis.</i> – Kan een zeer korte routebeschrijving schrijven, zoals <i>Loop de school uit, ga links af, steek de weg over.</i> – Kan naam, adres, postcode, woonplaats, geboortedatum en geboorteland of -stad van een voorbeeld overnemen op een formulier; bijvoorbeeld om een abonnement aan te vragen.	
3. Vrij schrijven	– Kan in losse woorden iets over zichzelf en over hobby's en wensen opschrijven. – Kan korte antwoorden op zeer eenvoudige vragen over zichzelf opschrijven, zoals <i>Wie is jouw familie?</i>	

BESCHRIJVING VAN 50+ LESMATERIALEN

Van A tot Z - Letters leren schrijven			
Inhoud Van A tot Z is een oefenboek waarmee individueel kan worden geoefend met letters schrijven. Per letter en bijbehorende hoofdletter zijn drie oefenpagina's opgenomen. Ook komen de getallen kort aan bod. Bij iedere letter worden motorische oefeningen gegeven om de vorm van de letter mee te oefenen. Er worden voorbeelden gegeven van verschillende lettertypen. Bij iedere letter worden motorische oefeningen gegeven om de vorm van de letter mee te oefenen. De letters kunnen op een groot formaat geoefend worden. Dit materiaal kan gebruikt worden als extra oefeningen voor leerlingen die de klank-tekenkoppeling al kunnen maken, door zowel anders-gealfabetiseerden als analfabeten. Relevante doelgroep Het materiaal bestaat uit een oefenboek. Van A tot Z is bedoeld voor volwassenen, maar kan goed gebruikt worden door jongeren, vanwege de heldere, neutrale vormgeving en de gebruiksvriendelijkheid. Bijzonderheden De uitleg wordt gegeven in het Nederlands, Arabisch, Farsi en Pasjtoe. Dat is een voordeel voor leerlingen die die talen kunnen lezen.			
Vaardigheden			Niveau
Schrijftechniek en geschreven taal			✓ Alfa A
✓ Schrijfmotoriek, schrijfhouding, pengreep, oog-/handcoördinatie			
Technisch schrijven			
✓ Letters schrijven			
Materiaal	Doelgroep	Beschikbaarheid	Gebruik
✓ Leergang	✓ NT1/NT2 ✓ 12-18 ✓ 16+ ✓ 18+	✓ Papier	✓ Klassikaal ✓ Zelfstandig
Uitgave			
Feldmeier, A (2016). Van A tot Z - Letters leren schrijven. Intertaal: https://www.intertaal.nl/webshop/serie/van-a-tot-z-letters-leren-schrijven			

- Een selectie van lesmaterialen die bruikbaar zijn in de alfaklas
- Met algemene beschrijving, beschrijving van relevantie voor de doelgroep, voor welke onderdelen en doelen, niveau, etc.
- Om zelf een passende keuze te kunnen maken.

SUCCEFACTOREN VOOR DE ALFALES

- Functionele, relevante en interessante woorden leren
 - Mondelinge vaardigheden vóór schriftelijke vaardigheden
 - Herhalen en inslijpen
 - Actieve taken voor leerlingen
 - Succes ervaren, leerresultaten zichtbaar maken
- Zie ook: *Werken met het goede voorbeeld, snel van start in de alfaklas*.
Tijdschrift Les 208, dec. 2018

WERKEN MET TPRS

- Samen een verhaal maken
- Input van de docent en van de klas
- Gerichte selectie van woorden
- Luisteren en kijken
- Herhalen en inslijpen
- Gedifferentieerde verwerking
- Spelen, betrokkenheid en plezier

SAMEN LEZEN

- Een leerling (Alfa B) leest voor
- Een leerling (Alfa A) leest mee
- Een leerling (Alfa C) stuurt aan, corrigeert

EEN ALFALES ONTWERPEN

- Kies een onderwerp uit de leerlijn
- Selecteer streefdoelen
- Doelgerichte selectie van woorden uit de woordenlijst
- Didactisch effectieve opbouw met actieve taken, begin en eind samen, herhalen, differentiëren.

Onderwerp

Doelgroep

Lesopzet

Tijd	Niveau			Doelgroep	Groepsvorm	
___ minuten	• Alfa A	• Alfa B	• Alfa C	• Alle leeftijden	• Klassikaal	• Zelfstandig

Onderdelen Leerlijn Alfabetisering ISK

- _____
-
- _____
-
- _____
-
- _____
-

Onderdelen van de
leerlijn

Streefdoelen

Alfa A:

Alfa B:

Alfa C:

Streefdoelen (per niveau)

Woorden en zinnen

--	--	--	--

Woordselectie (per niveau)

Actieve taken voor leerlingen

Tijd	Lesopzet		
	Gezamenlijke start		
	Activiteit docent	Activiteit leerlingen	
	Lesdeel 1		
	Activiteit docent	Activiteit leerlingen Differentiatie • Alfa A: • Alfa B: • Alfa C:	
	Lesdeel 2		
	Activiteit docent	Activiteit leerlingen	
	Lesdeel 3		
15	Activiteit docent	Activiteit leerlingen Differentiatie • Groep 1. • Groep 2. • Groep 3.	
	Gezamenlijke afsluiting		
10	Activiteit docent	Activiteit leerlingen	
Opmerkingen			

Differentiatie

Gezamenlijke start en
einde van de les

ITTA UvA

KENNISINSTITUUT VOOR TAALONTWIKKELING

petra.popma@itta.uva.nl

ITTA UvA
Amsterdam
020 – 525 3844